



Sámi allaskuvla
Sámi University College

OAHPPOPLÁNA

SÁM 304

**EAMIÁLB MOTGIRJJÁLAŠ-
VUOHTA – HISTORJÁ,
DUTKAN JA TEORIIJAT**

10 oahppočuoggá

1. OAHPPOOVTTADAGA NAMMA

Sámegillii: Eamiálbmotgirjjálašvuohta – historjjá, dutkan ja teoriijat

Dárogillii: Urfolkslitteratur – historie, forskning og teorier

Eaŋgalasgillii: Indigenous literature – history, research and theories

2. OPPALAŠ DIEĐUT OAHPU BIRRA

OAHPPOVTTADAGA KODA: SÁM 304

VIIDODAT: 10 oahppočuoggá/ studiepoeng/ ECTS credits

OAHPU LÁGIDEAPMI: Dábálaččat luohkkálatnja- dahje neahttaoahpahussan

3. OAHPPOPROGRÁMMA GULLEVAŠVUOHTA

Gursa gullá Sámegeiela ja sámi girjjálašvuođa masterprográmma fága- dahje váljagurssaide.

4. SISABEASSANGÁIBÁDUSAT

Sisabeassangáibádussan leat Sámegeiela ja sámi girjjálašvuođa masterprográmma oppalaš sisabeassangáibádusat mat leat čilgejuvvon oahppoprográmmaplánas.

5. OAHPAHUSGIELLA

Davvisámegiella lea váldooahpahusgiellan. Eará sámegielat ja suoma-, ruota-, dáro- ja eaŋgalasgiella sáhttet adnojuvvot omd. guosselogaldallamiin.

6. SISDOALLU

Studeanta galgá dovddiidit eamiálbmotgirjjálašvuođa historjjá, dutkama ja teoriijaid. Oahppu addá teorehtalaš reaiduid analyseret sámi girjjálašvuođa viidát oktavuodas ja guorahallat mo eamiálbmogat iešguđet guovlluin govvidit iežaset koloniserenvásihusaid girjjálašvuođas, ja mo hábmejit odđaaigásaš identitehtaid.

7. OAHPPANJOKSOSAT

Oahpu maŋŋá studeanta lea olahan čuovvovaš oahppanjoksosiid:

Máhttu ja diehtu:

Studeanta

- dovdá oppalaččat eamiálbmotgirjjálašvuođa historjjá, dutkama ja teoriijaid iešguđetlágan vuolggasajiid
- ádde, mo sámi girjjálašvuohta ja dan dutkan leat eamiálbmotgirjjálašvuođa oassin

Gálggat:

Studeanta

- máhtá suokkardit eamiálbmotgirjjálašvuodadatkama teorehtalaš vuolggasajiid
- máhtá heivehit dutkamii eamiálbmotperspektiivva ja girjjálašvuodadatkama teorehtalaš doahpagiid analyseredettiin ja dulkodettiin girjjálašvuoda
- máhtá iehčanassii vállet heivvolaš lassegirjjálašvuoda ruoktoeksámena čállimii guorahallon teorehtalaš lahkonanvugiid vuodul
- máhtá geavahit heivvolaš fágagiela njálmmálaš ja čálalaš ovdanbuktimis

Oppalaš gelbbolašvuoha:

Studeanta lea

- háhkan oppalaš gealbbu eamiálbmotgirjjálašvuoda dálá dilis, dutkama teorehtalaš vuolggasajiin ja historjjás
- háhkan teorehtalaš gálggaid analyseret sámi girjjálašvuoda eamiálbmotkonteavsttas
- skáhppon dáidduid mo čállit girjjálašvuodasuorggi fágalaš teavstta ja máhtá searvat ságastallamiidda fágasuorggi siskkobealde
- ovdánahtán kritihkalaš gálggaid ja bastá guorahallat mainna lágiin girjjálašvuoha speadjalastá eamiálbmotdiliid sierra eamiálbmotguovlluin ja konteavsttain.

8. OAHPAHAN- JA OAHPPANVUOGIT

Oahpahan- ja oahppanvuohkin leat logaldallamat ja seminárat, main studeanta ovdanbukta guokte (2) čállosa. Čállosiin studeanta guorahallá eamiálbmotgirjjálašvuoda vuolggasajiid ja dálá diliid lohkanmeari girjjálašvuoda vuodul. Seminárain galget studeanttat ovdanbuktit iežaset bargguid ja kommenteret earáid bargguid.

9. GÁIBÁDUSAT BEASSAT EKSÁMENII

Vai beassá eksámenii, galgá studeanta leat čállán guokte 4–7-siidosaš čállosa, searvan semináraide ja kommenteren earáid bargguid. Čállosat ovdanbuktojuvvojit semináras ja juohke studeanta kommentere unnimustá guovtti mielstudeantta ovdanbuktima. Fágaoahpaheaddji kommentere ja dohkkeha bargguid.

10. EKSÁMEN

Guovtteosat eksámen. Máhppaeksámen, mii lea semináračállosiid vuodul. Čállosiid guhkkodat lea 4–7 siiddu. Lassin lea 40 minuhta njálmmálaš eksámen čállosiid ja lohkanmeari vuodul. Máhppa galgá leat addon sisa guokte vahku ovdal njálmmálaš eksámena.

Árvosátni: A–F, mas njálmmálaš oassi dahká 50 % ja čálalaš oassi 50 %.

11. LEA GO PRIVATISTTAIN VEJOLAŠ VÁLDIT DÁN FÁGA/FÁTTÁ?

Privatisttain ii leat vejolašvuohta váldit oahpu, dasgo oahppan gáibida searvama oahpahussii. Geahča muđui U/A lága § 3-8 (2).

12. KVALITEHTASIIHKKARASTIN

Čujuhuvvo Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogadahkii, ja dasa makkár vejolašvuođat ja geatnegasvuođat studeanttain lea árvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta.

Studeanttat árvoštallet oahpu evaluerenčoahkkimis ja sii devdet árvoštallanskovi oahpu loahpahettiin. Ásahus árvoštallá oahpu studeantaárvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágaraportta vuodul.

13. LOHKANMEARRI

Teoriija (s. 250 s.):

Fredriksen, Lill Tove 2012: “Dát lea mo nu munnje oahpis” – kulturáddejupmi ja konteaksta girjjálašvuođa analysas. – *Sámi dieđalaš áigečála* 2. S. 39–55. <http://site.uit.no/aigecala/2012-2/>. 16 s.

Gaski, Harald 2004: *When the thieves became masters in the land of the shaman*. <http://www.ub.uit.no/munin/bitstream/10037/463/1/article.pdf>. 8.4.2009. 11 s.

Gröndahl, Satu 2009: Multicultural or Multilingual literature. A Swedish dilemma? – *Literature for Europe?* Doaimm. Theo D’haen ja Iannis Goerlandt. Amsterddam – New York, NY. s. 173–195. 23 s.

Heith, Anne 2011: Halvsame – fusksame – storstadssame. Ann-Helén Laestadius böcker om Agnes. – *Horisont* 4/2011. 43–49. 7 s.

Hirvonen, Vuokko 1999: *Sámeeatnama jienat. Sápmelaš nissona bálggis girječállin*. Guovdageaidnu: DAT. (Kapihttalat 1, 3, 4 ja 5.) 83 s.

Solbakken-Härkönen, Synnøve 2014: *Máinnasmáilmmis otná čáppagirjjálašvuhtii – magiijalaš realisma ja narratologiija Kirste Paltto noveallas*. Masterbargu. Guovdageaidnu: Sámi allaskuvla. Kapihtal 3., s. 25–36. 10 s.

Kuokkanen, Rauna 2000: Eamiálbmogiid máidnasat. – *Näkökulmia saamelaiskirjallisuuteen. Oaidninvuogit sámi girjjálašvuhtii. Aspekter till samiska litteratur*. Doaimm. Irene Piippola. Lapin maakuntakirjasto: Rovaniemi. 20–30. 11s.

Mudrooroo, Narogin 1997: *Indigenous Literature of Australia. Milli Milli Wangka*. Melbourne: Hyland House Publishing. (Introduction, 8. ja 9. kapihtal). 39 s.

Langgård, Karen 2011: *Greenlandic Literature from Colonial Times to Self-Government. – From oral Tradition to rap. Literatures of the Polar North*. Doaimm. Karen Langgård, & Kirsten Thisted. Nuuk: Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat. 189–222. 33 s.

Girjjálašvuohta, mas studeanta vällje guokte girjji dán listtus dahje ieš evttoha lohkašvuođa:

Laestadius, Ann Helén 2011: *SMS:at Sohpparis*. Stockholm: Podium.

Paltto, Kirste 2001: *Suoláduvvan*. Kárášjohka: Davvi Girji. 18 s.

Vebeak, Mâliârág 1981 (1988): *Katrine muitalus*. (Busime nâpineg. Jorg. Vest, Jovvna-Ánde). Kárášjohka: Davvi Media. 152 s.

Wennstrøm, Annica 2006: *Lappsaktteland. En familjesaga*. Stockholm: Wahlström&Widstrand. 285 s.

Välljejuvvon teavsttat eamiálbmotgirjjálašvuođa:

All My Relations: An Anthology of Contemporary Canadian Native fiction 1992: Doaimm. Thomas King, Thomas. Norman. University of Oklahoma Press.

Macquarie Pen Anthology of Aboriginal Literature 2007: Doaim. Anita Heiss ja Peter Minter. Allen & Unwin.

Spider Woman's Granddaughters. Traditional Tales and Contemporary Writing by Native American Women 1990: Doaimm. Paula Gunn Allen. New York: Fawcett Columbine.